

SLUTRAPPORT

Kartläggning och behovsanalys Finsam Landskrona-Svalöv

2019-08-09

Fredrik Grubb
fredrik.grubb@grubbkonsult.se

GRUBB
konsult

Innehåll

Bakgrund.....	2
Metod.....	2
Rapportens ramverk.....	3
Syn på Finsam idag.....	3
Kvantitativ kartläggning.....	5
Arbetsmarknad.....	6
Arbetslöshet (källa: AF)	6
Kommunal arbetsmarknadsstatistik (källa: KOLADA)	8
Kommunala aktivitetsansvaret (KAA, källa: Skolverket).....	8
Kommunala aktivitetsansvaret (KAA, källa: respektive kommun).....	9
Unga vuxna (källa: Kolada)	9
Försörjning, Hälsa och Utbildning	9
Ekonomiskt bistånd (källa: Socialstyrelsen)	9
Sjukfall (källa: Försäkringskassan)	10
Ohälsotal (källa: Folkhälsomyndigheten).....	10
Utbildningsnivå (källa: Folkhälsomyndigheten)	10
Komvux (källa: Skolverket).....	11
SFI (källa: Skolverket)	11
Analys Behovsgrupper.....	11
Behov av arbete.....	11
Behov av försörjning.....	12
Behov av utbildning	13
Behov av vård/rehabilitering	14
Samverkansytor.....	15
Observationer för framtiden.....	18
Observation 1: Luckorna i systemet.....	18
Observation 2: Potential för gemensamt utvecklingsarbete.....	19
Observation 3: Potential för gemensam analys	19
Observation 4: Potential för gemensam information.....	20
Sammanfattande reflektioner	20
Inriktningsförslag	22
Inkubatorsmodellen	22
Utnyttja existerande samverkansytor	22
Strategisk arena.....	23
Avslutning	24

Bakgrund

Styrelsen för Finsam Landskrona Svalöv beslutade i mars 2019 att ta fram ett underlag i syfte att identifiera behovsgruppen som finns inom ramen för finansiell samordning i förbundets område. Till detta ska samverkansytor som är i behov av strukturell utveckling identifieras.

Underlaget ska bestå av analys av kvantitativa och kvalitativa data insamlad enligt förfrågningsunderlag av den 21 mars 2019. Resultaten ska vara användbara för styrelsens framtida arbete med att identifiera och fatta beslut om processer som skapar den mesta nyttan för de behovsgrupper som förbundets medel är avsedda för.

Efter att en förfrågan gått ut till förbundets parter om de hade interna resurser för att genomföra kartläggningen, varvid ingen sådan möjlighet fanns, beslutade styrelsen att genomföra en extern direktupphandling. Resultatet av denna var att Grubb Managementkonsult AB anlätades för att genomföra uppdraget och leverera underlaget i form av en slutrapport.

Uppdraget genomfördes under perioden maj-augusti 2019 i återkommande dialog med Förbundschefen.

Metod

Kartläggningen är genomförd i två huvudsakliga delar; dels har insamling av data skett från stabila offentliga källor såsom statliga myndigheter och Kolada. Detta för att förbundet under kommande år, i största möjliga mån, ska kunna undersöka hur utvecklingen inom ett visst område har sett ut, samt att förbundet vid behov ska kunna göra relevanta jämförelser exempelvis med andra kommuner.

Dels har en kvalitativ undersökning genomförts med sammanlagt 16 respondenter. Dessa har utsetts av respektive verksamhet på en förfrågan av förbundschefen. Respondenterna representerade följande verksamheter:

- 5 vårdcentraler (4 i Region Skånes regi, 1 privat aktör)
- Utbildningsförvaltningen i Landskrona
- Arbetsförmedlingen
- Psykiatri Skåne
- Försäkringskassan
- Socialförvaltningen i Landskrona
- Utbildningsförvaltningen i Svalöv
- Socialförvaltningen i Landskrona
- Arbetsmarknadsförvaltningen i Landskrona
- Socialförvaltningen i Svalöv
- ESF-projekt arbetsmarknad Landskrona

Rapportens ramverk

Rapporten är strukturerad utifrån följande ramverk:

Syn på Finsam idag

Övergripande iakttagelser gjorda i intervjurundan kring respondenternas syn på/erfarenheter av Finsam Landskrona-Svalöv, samt på samverkan med andra aktuella parter. Datan utgör en indikation på hur man uppfattar samverkan ute i verksamheterna idag.

Behovsgrupper

Sammanställning från en antal datakällor på antal personer som idag befinner sig i olika behovs/livssituationer i Landskrona och Svalöv. Datan redovisas utifrån kön där sådan information finns tillgänglig.

Samverkansytor

Redovisning av existerande samverkansytor kring behovsgrupperna, insamlat i samband med intervjurundan samt i samtal med Förbundschefen.

Framtidsstrategier

Genom analys av insamlade data beskrivs ett antal strategier som styrelsen kan anamma gällande framtida processer. Strategierna kan gälla både framtagande, beslutsprocess och genomförande av kommande insatser.

Inriktningsförslag

Utifrån ovanstående resultat ges några konkreta förslag på vilken inriktning framtida processer kan ha.

Syn på Finsam idag

Det finns en generellt optimistisk syn på de möjligheter som samverkan genom Finsam som finns. Kännedomen om förbundet och de processer som det finansierar är generellt god. Många respondenter uttalar uppskattning för samarbetet med förbundet och dess förbundschef.

Det finns dock ett antal kritiska synpunkter som återkommer hos flera respondenter. Man kan beskriva dem på en skala från ett starkt ifrågasättande av nyttan med förbundet till en önskan om att förbundet ska gå i en eller annan strategisk riktning.

Att samverkansprocesser som finansieras av Finsam inte blir s.k "implementerade" när finansieringen avslutas är en återkommande synpunkt. Detta är en levande diskussionspunkt i hela Finsam-Sverige. Flera respondenter kopplar ihop detta med en uppfattning om att Finsam-medel ofta söks för att täcka upp kostnader för saker som aktuell organisation har behov av, men inte resurser för. Några uppfattade att en del processer var att betrakta som "hitte-på", d.v.s en lösning på ett problem som inte finns.

Uppfattningen om vilken roll förbundet bör spela varierade kraftigt. Från de som önskar att förbundet bedriver "verkstad" (med exempel från andra förbund i landet), till de som anser att förbundet ska fungera som en plattform för strategiskt samarbete

snarare än att driva konkreta projekt. Som en spegling av dessa olika uppfattningar hade respondenterna också olika uppfattningar kring de samverkansstimulerande aktiviteter som genomförs, exempelvis arbetsgrupper, workshops etc. Vissa uttryckte tydligt att de tyckte det var "alldeles för många" möten, medan vissa önskade mer av dessa aktiviteter, gärna med tydliga och uttalade syften.

Sammantaget är dessa olika uppfattningar väl kända sedan tidigare, och de återspeglar sannolikt också olika organisationskulturer, samt det faktum att respondenterna har olika ansvar och funktioner. Alla var dock, inklusive de mest kritiska, intresserade av att även framöver ta del i diskussioner kring hur förbundet ska arbeta strategiskt de kommande åren. Trots olika infallsvinklar och syn inser alla att samverka genom Finsam har en potential att göra situationen bättre för alla de behovsgrupper man dagligen arbetar med.

Kvantitativ kartläggning

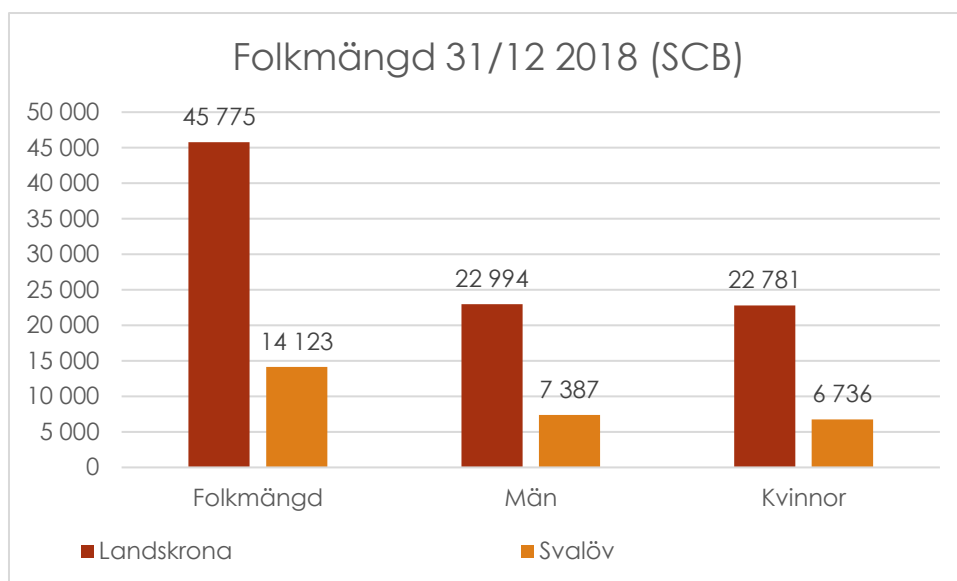
Vad är en behovsgrupp? Det finns ingen definition av begreppet men man menar normalt en grupp av människor som befinner sig i liknande livssituationer, varigenom de har, eller kan ha, behov av stöd i någon form. En person som är arbetslös behöver möjlighet att försörja sig själv, en person som är sjukskriven behöver komma tillbaka till arbete etc.

I ett Finsamsammanhang arbetar man normalt med ett antal tämligen väl definierade behovsgrupper. Dessa formeras naturligt utifrån kriteriet att en individ ska ha behov av stöd från minst två av Finsams parter. En person som saknar arbete, men som i övrigt vare sig har problem med social situation eller hälsa, betraktas oftast inte som i behov av samordnat stöd.

I denna kartläggning anläggs perspektivet att ett behov (t.ex försörjning) *kan* hänga ihop med andra behov (sociala, hälsomässiga). Det finns inte sällan ett samband mellan olika typer av stödbehov, även om det givetvis inte alltid är så. Om en person befinner sig i *ett* stödbehov under lång tid, ökar sannolikheten att det kan finnas andra underliggande behov. Då de fyra parterna har olika ansvar och roller beroende på vilka behov som är aktuella föreligger en risk att en individ "tillhör" den ena eller andra parten. Om ett annat behov då identifieras, eller det finns skäl att misstänka att andra behov finns, uppstår krav på samverkan mellan två eller flera parter. Det är i de situationerna som Finsam generellt har en viktig roll att spela. Både för att bidra till mekanismer som kan klargöra andra behov, men också för att underlätta den oftast operativa samverkan som mångbottnade behov ger upphov till.

I detta avsnitt redovisas ett antal kvantitativa data från olika källor. Syftet är att skapa en bild av hur många personer som befinner sig i olika behovssituationer i Landskrona och Svalöv. I de följande avsnitten används sedan materialet för att beskriva ett antal behovsgrupper som har, eller kan antas ha, behov av samordnade insatser från två eller flera av Finsams parter.

Data som är markerad med kursiv&fetstil indikerar ett tal som uppmärksammas särskilt i avsnittet *Analys Behovsgrupper*.

Jämförbara kommuner i regionen vad gäller folkmängd:

Landskrona >> Trelleborg, Ängelholm

Svalöv >> Östra Göinge, Båstad

Arbetsmarknad

Arbetslöshet (källa: AF)

(antal personer)	juni 2019	juni 2018	förändring
SÖKANDE TOTALT Landskrona	3805	4163	-8,60%
SÖKANDE TOTALT Svalöv	705	762	-7,50%

(totalt andel)	Kvinnor Öppet arbetslösa	jmf 2018	Män Öppet arbetslösa	jmf 2018
Riket	3,50%	-0,10%	3,60%	-0,10%
Skåne län	4,80%	0,00%	5,00%	0,00%
Landskrona	6,00%	-0,30%	5,50%	-0,40%
Svalöv	3,10%	-0,10%	3,20%	-0,60%

(antal personer per kön)	kvinnor Jun19	i.f.t 2018	män Jun19	i.f.t 2018
SÖKANDE TOTALT Landskrona	1881	-5,70%	1924	-11,30%
SÖKANDE TOTALT Svalöv	331	-4,90%	374	-9,70%

(antal personer Landskrona)	kvinnor Jun19	föränd.	män Jun19	förändr.
ÖPPET ARBETSLÖSA OCH SÖKANDE I PROGRAM	1158	-3,80%	1142	-7,90%
- därav utan arbete i mer än 6 månader	776	-8,90%	734	-8,40%
- därav utan arbete i mer än 12 månader	579	-1,00%	507	-12,40%
- därav utan arbete i mer än 24 månader	336	-2,60%	300	-7,40%

(antal personer Svalöv)	kvinnor Jun19	i.f.t 2018	män Jun19	i.f.t 2018
ÖPPET ARBETSLÖSA OCH SÖKANDE I PROGRAM	181	-6,70%	194	-14,50%
- därav utan arbete i mer än 6 månader	109	-12,10%	114	-17,40%
- därav utan arbete i mer än 12 månader	80	-5,90%	81	-15,60%
- därav utan arbete i mer än 24 månader	47¹	4,40%	47	14,60%

Personer åldern 18-24 år

(Landskrona jun 2019 antal ålder 18-24)	Kvinnor	jmfr 2018	Män	jmfr 2018
ÖPPET ARBETSLÖSA OCH SÖKANDE I PROGRAM	86	-21,10%	108	-27,50%

(Svalöv jun 2019 antal ålder 18-24)	Kvinnor	jmfr 2018	Män	jmfr 2018
ÖPPET ARBETSLÖSA OCH SÖKANDE I PROGRAM	19	-26,90%	29	-14,70%

AF program- och stödverksamhet

(sökande i program juni 2019)	Kvinnor Landskrona	Män Landskrona	Kvinnor Svalöv	Män Svalöv
totalt antal	563	556	85	80
Arbetsmarknadsutbildning	2	12	0	2
Validering	0	0	0	0
Arbetspraktik	1	1	0	0
Arbetsträning för vissa nyanlända	0	0	0	0
Stöd till start av näringsverksamhet	2	4	0	2
Jobbgaranti för ungdomar	21	39	4	8
Förberedande insatser	52	13	9	4
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	0	1	0	0
Jobb- och utvecklingsgarantin	406	441	54	57
Etableringsprogrammet	79	45	18	7
- därav kartläggning	0	1	3	0

Not: redovisade program utgör AF's utbud, i några fanns vid undersökningstillfället inga sökande

(sökande som har arbete med stöd juni 2019)	Kvinnor Landskrona	Män Landskrona	Kvinnor Svalöv	Män Svalöv
totalt antal	179	228	47	68
Anställningsstöd	62	48	11	11
- därav Introduktionsjobb	29	27	0	3
- därav Särskilt anställningsstöd	0	0	0	0
- därav Förstärkt särskilt anställningsstöd	0	0	0	0
- därav Instegsjobb	0	0	0	0
- därav Trainee brist	0	0	0	0
- därav Trainee välfärd	0	0	0	0
- därav Extratjänster	33	21	11	8
- därav Moderna beredskapsjobb	0	0	0	0
Särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga	117	180	36	57
- därav Lönebidrag för anställning	29	53	12	15
- därav Offentligt skyddat arbete (OSA)	3	5	0	0
- därav Lönebidrag för utveckling i anställning	24	47	6	11
- därav Lönebidrag för utveckling i anställning hos Samhall	7	8	2	5
- därav Lönebidrag för trygghet i anställning	54	67	16	26

(Landskrona)	Kvinnor Landskrona	Män Landskrona	Kvinnor Svalöv	Män Svalöv
ÖVRIGA INSKRIVNA VID ARBETSFÖRMEDLINGEN	157	148	27	31
- därav Arbetsökande med förhinder	148	126	26	25

Not: definition: "Arbetsökande som är förhindrad att aktivt söka arbete och/eller omgående tillträda på arbetsmarknaden förekommande arbete. Koden kan betyda sjukdom, semester eller annan typ av förhinder"

Kommunal arbetsmarknadsstatistik (källa: KOLADA)

	Landskrona	Svalöv
Deltagare i kommunala arbetsmarknadsåtgärder, antal 2018	785	n.a

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA, källa: Skolverket)

	Antal rapporterade	andel kvinnor	andel män	andel som deltagit i minst en aktivitet
Landskrona	497	44%	56%	36%
Svalöv	197	38%	62%	2% ³

Kommentar 1: siffror från första halvåret 2018, senast tillgängliga statistik

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA, källa: respektive kommun)

	Landskrona (juni-19)	(Svalöv nov-18)
antal netto	169	50

Kommentar: nettosiffror på antal som respektive kommun aktivt arbetar med

Unga vuxna (källa: Kolada)

(2017)	Landskrona	Svalöv	Skåne
17-24 år som varken arbetar eller studerar			
kvinnor	11,5%	10,2%	8,2%
män	9,7%	8,3%	8,3%
I arbete eller studier 2 år efter slutfört yrkesförb. gymn.			
kvinnor	60,7%	62,1%	66,8%
män	61,0%	84,2%⁴	71,7%
I arbete eller studier 2 år efter slutfört högskoleförb. gymn.			
kvinnor	83,3%	81,8%	80,2%
män	71,3%	75,0%	76,7%

Försörjning, Hälsa och Utbildning

Ekonomiskt bistånd (källa: Socialstyrelsen)

(maj 2019)	Landskrona	Svalöv
ant. Hushåll	690	106
ant. Vuxna mottagare	925	125
därav kvinnor	471	42
därav män	454	83
arbetslös	383	36
därav kvinnor	199	19
därav män	184	17
sjukskrivna med intyg	90	25
därav kvinnor	54	8
därav män	36	17
sociala skäl/ensamkommande	241	46
därav kvinnor	96	7
därav män	145⁵	39
utrikes födda	661	79
därav kvinnor	348	23
därav män	313	56
antal barn	457	35
i familj med 1 barn	64	7
i familj med 2 barn	120	10

i familj med 3 barn	111	6
i familj med 4 eller fler barn	162	12

Kommentar: För Landskrona juli 2019: av 264 hushåll med barn hade 141 hushåll haft försörjningsstöd i 13 månader eller längre

Sjukfall (källa: Försäkringskassan)

(mars 2019)	Landskrona	Svalöv
pågående sjukfall	695	257
därav kvinnor	443	161
därav män	252	96

Kommentar: Ett sjukfall är en period av sammanhängande utbetalningar av sjukpenning, rehabiliteringspenning och arbetsskadesjukpenning.

Ohälsotal (källa: Folkhälsomyndigheten)

(2018)	Landskrona	Svalöv	Skåne
ohälsodagar per person och år			
20-24 år			
kvinnor	12,0	21,5⁶	11,0
män	11,3	12,0	11,4
25-34 år			
kvinnor	18,9	27,0	16,3
män	13,9	16,6	12,0
35-44 år			
kvinnor	25,6	29,5	22,1
män	20,8	14,0	13,9
45-54 år			
kvinnor	47,6	39,8	38,1
män	31,4	21,8	22,4
55-64 år			
kvinnor	76,0	61,4	65,5
män	58,9	43,2	44,6

Kommentar: Antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadeersättning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning per försäkrad under 12 månader

Utbildningsnivå (källa: Folkhälsomyndigheten)

(2018)	Landskrona	Svalöv	Skåne
utbildningsnivå			
förgymnasial			
kvinnor	25,3	28,5⁷	22,8
män	26,0	35,9	27,5
gymnasial			
kvinnor	46,9	47,6	42,9
män	47,2	42,0	40,4
effergymnasial			
kvinnor	25,9	22,9	33,1
män	25,1	20,7	30,9

Komvux (källa: Skolverket)

(Komvux 2018 exkl. SFI)	Landskrona	Svalöv
Elever, folkbokförda i kommunen	1283	220
Elever, andel (%) som är födda utomlands	58	31,9
Elever, andel (%) kvinnor	60,1	70

SFI (källa: Skolverket)

(SFI 2018)	Landskrona	Svalöv
Elever i kommunen, antal som deltagit i utbildning	1065	183
Elever, andel (%) som är kvinnor	58	53
Elever, andel (%) där uppgifter om utbildning saknas	5	27

Analys Behovsgrupper

För att skapa förutsättningar för en framtida konstruktiv diskussion kring behovsgrupper föreslås här några övergripande kategoriseringar som tar sin utgångspunkt i den kvantitativa datan ovan.

Behov av arbete

Den statistiska arbetslösheten skiljer sig åt mellan kommunerna. I Landskrona är den något över både det nationella och det regionala snittet. I Svalöv är den däremot under båda de snitten.

I rena tal är ca 3800 personer inskrivna på Arbetsförmedlingen i Landskrona, talet för Svalöv är ca 700. Fördelningen mellan könen är tämligen jämn i båda kommunerna, men antalet män är i båda fallen något högre.

När det gäller arbetslöshetens längd så har mellan 40-50% av de sökande varit arbetslösa i mer än 12 månader, medan 25-30% har varit arbetslösa i mer än 24 månader. I rena tal innebär detta att över 1000 personer i Landskrona varit arbetslösa i mer än ett år, motsvarande tal för Svalöv är ca 160 personer.

(not ¹) Antalet personer, både kvinnor och män, som varit arbetslösa mer än 24 månader har ökat i Svalöv mellan 2018 och 2019, detta till skillnad mot alla övriga kategorier. Detta kan vara ett observandum, inte minst med tanke på att det under perioden var högkonjunktur.

I gruppen personer i åldern 16-25 år visar siffrorna inga större avvikelser gentemot de sammantagna siffrorna, om man däremot tittar på de utrikes födda i den åldersgruppen kan man konstatera att andelen kvinnor är betydligt högre än för gruppen som helhet (not ²). Denna grupp har dessutom ökat till skillnad från alla andra grupper. Antalet män i åldersgruppen, samt kvinnor och män i Svalöv, har också en högre andel arbetslösa, men skillnaden är inte lika markant och de grupperna ökar inte.

När det gäller inskrivna som är i program kan man konstatera att det totala antalet i Landskrona är drygt 1100, och i Svalöv ca 160 personer. Vilka insatser dessa personer har varierar över tid, men Jobb- och utvecklingsgarantin är den största kategorin.

Det är inte ovanligt att deltagare till Finsamfinansierade insatser finns i denna sökandegrupp, och det är sannolikt att samverkan kring dessa personer även framöver kommer att vara central.

De kommunala arbetsmarknadsinsatserna varierar mellan kommunerna. I Landskrona utgör detta en stor verksamhet fördelad på lite olika aktiviteter. 2018 rapporterades att 785 personer deltog i någon typ av åtgärd, för Svalöv fanns ingen inrapporterad statistik. Många av dessa personer har troligen även kontakt med Arbetsförmedlingen och/eller kommun eller sjukvård.

Gruppen som ibland kallas "UVAS", unga som varken arbetar eller studerar, består av personer i åldern 17-24 år. Gruppen är något större när det gäller kvinnor, både i Landskrona och Svalöv, än snittet i Skåne. Skillnaderna är dock inte så stora.

En delmängd av UVAS är personer som faller inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Detta statliga uppdrag innebär att kommuner är ålagda att dels hålla reda på alla individer som slutfört grundskolan, är under 20 år, och varken arbetar eller studerar. Dessa ska, på frivillig basis, erbjudas en kontakt och någon form av aktivitet. Huvudinriktningen är att individen ska fullfölja en gymnasieutbildning, men aktiviteten kan också bestå av annan utbildning eller arbetsmarknadsinriktade insatser.

Den tillgängliga statistiken från Skolverket är något gammal (våren 2018), men flera respondenter vidtalade gruppen i intervjurundan och då nämndes aktuella siffror som gäller nu. I Landskrona handlar det om ca 200 ungdomar, i Svalöv ca 50. Att notera är att i Svalöv är två tredjedelar män, och i den tillgängliga statistiken hade enbart 2% (not ³) deltagit i en aktivitet inom ramen för KAA, motsvarande siffra i Landskrona var 36%. Som kommer att beskrivas i senare avsnitt kan KAA vara en tänkbar behovsgrupp som Finsam kan arbeta med framöver, både i Landskrona och i Svalöv.

När man tittar på hur snabbt nyutbildade gymnasister får fäste på arbetsmarknaden framträder dels ett mönster att personer som gått högskoleförberedande program får snabbare fäste i arbete eller studier, detta är knappast förvånande då en andel av dessa går vidare med högre studier. Generellt har 60-80% av personerna gått till arbete eller studier två år efter examen. En intressant notering är att hela 84,2% (not ⁴) av de manliga studenterna från yrkesförberedande program i Svalöv har fått fäste på arbetsmarknaden, detta är den högsta siffran i området och betydligt högre än snittet i Skåne. Möjligen finns erfarenheter kring detta att dra som kan användas för att motverka arbetslöshet hos unga?

Behov av försörjning

Frågan om individens försörjning är inte sällan central i ärenden som kräver samverkan. Erfarenheten från många Finsam-insatser över hela landet är att så länge försörjningsfrågan är oklar blir det svårare att motivera/stimulera individen att delta i insatser. Det finns ett antal försörjningsvägar som innefattar Finsams parter. I denna genomgång har fokus legat på försörjningsstöd via kommunen.

I maj 2019 fanns det i Landskrona 690 hushåll och 925 individer som mottog ekonomiskt bistånd. Fördelningen mellan könen var jämn. I Svalöv var motsvarande siffror 106 och 125. Man kan notera att i Svalöv var andelen män med ekonomiskt bistånd nästan dubbelt så hög som kvinnor.

I båda kommunerna var det angivna skälet för att få bistånd arbetslöshet i mellan var tredje och fjärde ärende. Skälet sjukskriven med intyg uppgick till 90 i Landskrona med en övervikt av kvinnor, i Svalöv var motsvarande siffra 25 med en tydlig övervikt av män.

I skälet "sociala skäl/ensamkommande" (t.ex psykisk ohälsa, droger, spel, våld) ingick i Landskrona 241 personer, i Svalöv var siffran 46. Som synes vid (not ⁵) visar könsfördelningen inom denna kategori en mycket tydlig övervikt för män. I Svalöv utgör män 85% av de sökande. Den troliga förklaringen är antalet ensamkommande och den könsfördelning som nationellt kunnat konstateras i den gruppen. För Finsam torde detta vara intressant då många individer i denna grupp sannolikt behöver samverkande insatser från flera aktörer.

I diskussionerna inför denna kartläggning har styrelsen signalerat ett intresse för att utvärdera huruvida Finsam i framtiden kan arbeta med behovsgrupper och individer ur ett familjeperspektiv, detta inte minst för att kunna arbeta förebyggande gentemot barn och unga. Statistiken från maj 2019 visar att det i Landskrona finns 457 barn i familjer med ekonomiskt bistånd. Över hälften av dessa lever i familjer med 3 barn eller fler. Över hälften av familjerna har haft försörjningsstöd i över ett år. Det är troligt att det är i denna grupp av familjer som ett strukturerat samordnat stöd som involverar ett antal parter skulle kunna göra stor individuell och långsiktigt hållbar nytta.

Motsvarande tal i Svalöv är betydligt mindre, 35 barn varav hälften bor i familjer med 3 barn eller fler. Detta, i någon mening, mer hanterliga antal personer skulle kunna peka på att om Finsams parter vill pröva något ny samverkansmetod kring denna behovsgrupp, så kanske det är enklare att testa denna i Svalöv.

Behov av utbildning

Utbildningsnivån i de två kommunerna skiljer sig inte åt så mycket. Att notera är dock att det är en högre andel som endast har förgymnasial utbildning i Svalöv än i Landskrona (not ⁷). Det som sticker ut är att andelen män i denna kategori är signifikant högre i Svalöv, även jämfört med snittet i Skåne. Även bland kvinnorna ligger talet högre, men skillnaden är inte lika stor. Detta kan vara en indikator på att insatser, möjligen samverkande, kan behöva göras för att förmå ungdomar, inte minst män, i Svalöv att fullfölja gymnasiet.

Vuxenutbildningen (exklusive SFI) i de två kommunerna är omfattande, men rent statistiskt förefaller verksamheten i Landskrona vara relativt sett större än i Svalöv. Närmare 1300 personer skrivna i Landskrona tog del av kommunal vuxenutbildning 2018, motsvarande tal i Svalöv var 220. Det finns också vissa skillnader i andelen kvinnor samt andelen personer som är födda utomlands.

SFI utgör också en väsentligt omfattande verksamhet med över 1000 elever i Landskrona. I Svalöv registrerades 187 personer varav hela 27% hade oklar utbildningsbakgrund.

Sammantaget torde vuxenutbildning vara en viktig pusselbit i samverkan kring flera olika behovsgrupper. I intervjurundan var budskapen lite olika kring hur omfattande samverkan med vuxenutbildningen är, men det finns ett intresse att stärka denna

och därmed skapa logiska utvecklingskedjor för individer att via utbildning gå mot egen försörjning.

I denna behovsgrupp finns också de personer som tidigare nämnt inom ramen för KAA. Statens inriktning för KAA-uppdraget är att individerna primärt ska slutföra en gymnasieutbildning, men det kan också finnas utrymme för att gå in på andra typer av utbildningar.

Behov av vård/rehabilitering

I alla de tre tidigare angivna behovskategorierna finns det individer som också har behov av stöd som har med hälsa att göra. Det är just i de skärningspunkterna, mellan hälsa och aktivitet, som väldigt många av de individer som Finsam har fokus på finns.

I Försäkringskassans redovisning av pågående sjukfall kan man konstatera att antalet sjukfall i Landskrona och Svalöv inte avviker från det förväntade antalet i förhållande till jämnstora skånska kommuner. Som i de flesta andra kommuner finns det fler kvinnor än män bland de pågående sjukfallen. Tittar man däremot på ohälsotalen i kommunerna kan några iakttagelser göras (not 6).

Antalet ohälsodagar per person och år ligger nära Skånesnittet för Landskrona i åldrarna 20-34 år. Däremot är talen för kvinnor 20-34 år i Svalöv betydligt högre än både i Landskrona och Skåne. Avvikelsen är så stor att en vidare analys av gruppen kvinnor skulle kunna vara ett sätt att identifiera samverkansbehov. I Landskrona är det däremot i åldersgrupperna 45-64 år som avvikelserna är som störst, både vad gäller kvinnor och män. Exempelvis har män i åldern 45-54 år i Landskrona 50% fler ohälsodagar per år än män i Skåne i snitt.

Samverkansytor

I intervjurundan fördes samtal med företrädare från AF, FK, Vårdcentraler, Psykiatri samt kommunala verksamheter inom socialtjänst, utbildning och arbetsmarknad.

En del av frågeställningarna handlade om vilka samverkansytor som respondenten kunde se i aktuell verksamhet, kopplat till andra aktörer inom Finsam. Då verksamheterna inom ramen för kommunerna respektive Region Skåne förvisso lyder under samma huvudman, men har sinsemellan olika uppdrag i förhållande till individerna, betraktas primärvård och psykiatri i Region Skåne samt socialtjänst, utbildning och arbetsmarknad i kommunerna som enskilda aktörer i denna redovisning.

Frågorna utgick också ifrån ett antal angivna behovssituationer:

- Arbetslös
- I etablering
- Psykisk ohälsa
- Ung med psykisk ohälsa
- Annan ohälsa
- Ung med funktionsnedsättning
- Anhörig
- Våld i nära relation
- Långtidssjukskriven
- Oklar problematik
- Oklar boendesituation

Nedan görs en komprimerad sammanställning av de behovssituationer och därtill hörande samverkansytor som respondenterna angav.

	Behovssituation	Huvudpart	Samverkanspart	Upplevd kvalitet på samverkan
1	(långtids-)sjukskrivna	primärvård	försäkringskassan	mycket låg
2	(långtids-)sjukskrivna	försäkringskassan	primärvård	varierande, personberoende
3	(långtids-)sjukskrivna	primärvård	arbetsförmedling	ok
4	(långtids-)sjukskrivna	primärvård	socialtjänst	varierande, personberoende
5	(ung) psykisk ohälsa	primärvård	psykiatri	låg
6	(ung) psykisk ohälsa	psykiatri	kommunerna	varierande, olika organisationer i olika kommuner
7	Arbetslös	AF	primärvård/psykiatri	låg
8	Arbetslös (behov av utbildning)	vuxenutbildning	AF	låg
9	Arbetslös (behov av utbildning)	vuxenutbildning	arbetsmarknad	bra
10	Arbetslös (behov av utbildning)	vuxenutbildning	primärvård och psykiatri	mycket låg
11	Arbetslös (försörjningsstöd)	socialtjänst	AF	ok
12	Arbetslös (försörjningsstöd)	socialtjänst	primärvård	ok

13	Arbetslös (försörjningsstöd)	socialtjänst	arbetsmarknad	under utveckling
14	Arbetslös (försörjningsstöd)	socialtjänst	vuxenutbildning	låg
15	Unga med funktionsnedsättning	utbildning	försäkringskassan	bra
16	Arbetslös (arbetsmarknadsinriktad insats)	arbetsmarknad	AF	strategiskt bra, operativt låg
17	Arbetslös (arbetsmarknadsinriktad insats)	arbetsmarknad	socialtjänsten	under utveckling

Många av de identifierade samverkansytorna tillhör de som Finsam ofta fokuserar på. Att samverkan uppfattas som svag i ett antal av dessa är också känt sedan tidigare.

I många av intervjuerna diskuterades, utöver ovanstående exempel, ett antal ytterligare samverkansytorna som existerar och som berör behovsgrupper som potentiellt kan vara intressanta för Finsam.

- KAA (kommunala aktivitetsansvaret) personer under 20 år som inte går i gymnasiet, inte har fullföljt gymnasiet eller inte arbetar ska komma dels hålla reda på, dels ska de erbjuda någon form av aktivitet, primärt att fullfölja en gymnasieutbildning. KAA fungerar på olika sätt i olika kommuner, men innebär ofta samverkan mellan arbetsmarknad, utbildning, socialtjänst, arbetsförmedlingen och i många fall även föräldrar.
- Familjecentraler, en samverkansform kring barn och familjer som är ett samarbete mellan Region Skåne och Kommunförbundet Skåne. Operativt samverkar ofta delar av hälso- och sjukvården och kommunen. Familjecentralerna kan se ut och fungera olika, men samlokalisering är den genomgående metoden
- "Enkla jobb", eller liknande arbetsmarknadsinriktade insatser. Handlar ofta om samverkan mellan kommun och arbetsförmedling med syfte att rusta och stärka individer som står långt från arbetsmarknaden. Inte sällan finansierat i projektform av exempelvis ESF. Dessa samverkansytorna är föränderliga över tid och ser olika ut i olika kommuner, men om initiativtagare till dylika satsningar betraktar Finsam som en naturlig samverkanspart (inte nödvändigtvis som medfinansier) kan viktiga behovsgrupper nås i hög grad.
- Familjen Helsingborg nämndes av några respondenter som en möjlig plattform för samverkan inom olika ämnesområden, den plattformen är möjligen extra attraktiv för mindre kommuner och det pågår ett antal samarbeten redan idag som berör Finsams behovsgrupper. Exempel på detta är pågående samarbeten inom Vuxenutbildning och Arbetsmarknad

Två generella iakttagelser gjorda i intervjurundan är att vårdcentralerna vittnar om mycket varierande uppfattning kring samverkan i olika behovssituationer. Med en spännvidd från uppfattningen att allt fungerar ganska väl till uppfattningen att inget egentligen fungerar alls, kan någon övergripande slutsats inte dras kring hur primärvårdens samverkan med övriga parter fungerar. Mycket hänger på individ-

och chefsfrågor, och med tanke på vårdcentralernas arbetsförutsättningar är det viktigt för Finsam att fortsätta föra en löpande dialog med de olika vårdcentralerna.

En annan iakttagelse är att samverkan *inom* de två kommunerna Landskrona och Svalöv fungerar mycket olika. Exempel på fungerande respektive icke fungerande samverkan finns i båda kommunerna. Generellt kan man dock säga att samverkan inom Landskrona förefaller ha varit ganska svag, men flera vittnar om att de uppfattar att det nu händer positiva saker för att stärka den. I Svalöv förefaller situationen vara något sämre, stuprören lite starkare och de som intervjuades gav inte uttryck för att de såg någon positiv förändring i sikte.

Observationer för framtiden

Det insamlade kvantitativa och kvalitativa materialet illustrerar hur komplex verkligheten är idag för Finsam. Förbundet i Landskrona-Svalöv har idag många och viktiga erfarenheter efter ett stort antal genomförda insatser. Man har också ett starkt kontaktnätverk i området. Kunskapen om förbundet är hos många parter hög, däremot är uppfattningarna kring vad förbundets syfte och funktion är tämligen olika.

I uppdragsbeskrivningen anges att målet för kartläggningen är att:

"Identifiera behovsgruppen(-erna) inom ramen för finansiell samordning i Landskrona Svalöv"

"identifiera de områden/ytor inom ramen för samverkan som är i behov av strukturell utveckling"

Ett sätt att se på dessa mål kan vara att konstatera att om vi vet vilka som ingår i behovsgruppen kan vi också identifiera vilka samverkansytor som finns. Samverkansytorna kan i sin tur vara formella (t.o.m lagstyrda), informella eller idag inte existerande. I förekommande fall kan t.o.m samverkansytor vara (av någon part) icke önskvärda. Så vad är hönan eller ägget? Är det samverkansytor som idag inte fungerar som ska vara utgångspunkten, eller är det behov som ett antal personer har som ska vara utgångspunkten? Dessa frågor är grundläggande för vilken/vilka vägval förbundet väljer att ta inför kommande år. Med grund i denna kartläggning presenteras här några observationer som kan vara vägledande.

Observation 1: Luckorna i systemet

Teoretiskt är det svenska välfärdssystemet i princip heltäckande. För varje individuell behovssituation finns stöd/hjälp att få, och det finns åtminstone en myndighet/verksamhet som har ansvar för att tillhandahålla hjälpen. Det ofta använda uttrycket "att falla mellan stolarna" kan tolkas som att en eller annan aktör inte klarat av sitt uppdrag. Detta är en vanlig utgångspunkt i FinsamSverige. Mängder av projekt och insatser skapas för att täcka upp dessa tänkta luckor. Kartläggningens resultat indikerar ett antal sådana existerande luckor.

Över 1200 personer i förbundets område hade i maj 2019 varit utan arbete i mer än 12 månader, över 700 personer hade varit arbetslösa i mer än 24 månader. Detta i en mångårig högkonjunktur. Detta indikerar inte att aktuell myndighet, Arbetsförmedlingen, inte sköter sitt uppdrag. Däremot förefaller det som att systemet som helhet inte kan möta allas behov av egen försörjning och alla de andra positiva effekter som arbete ger. En annan indikator i samma riktning är att över 1000 personer samtidigt uppbar ekonomiskt bistånd, innebärandes bl.a att närmare 500 barn lever i familjer där de vuxna inte fullt ut kan försörja familjen själv. Dessa personer överlappar inte sällan systemen, och de utgör i själva verket en vanlig behovsgrupp (eller målgrupp) för Finsaminsatser.

Unga med psykisk ohälsa debatteras mycket i samhället. Det bedrivs mycket forskning, både i Sverige och i världen i övrigt. Exakt hur många individer det rör sig om är svårt att uppskatta, men efter samtal med sammanlagt 5 vårdcentraler kan konstateras att det sannolikt handlar om ett antal hundra individer i Landskrona-

Svalöv vid varje givet tillfälle. Mörkertalet anses också vara stort. I intervjurundan framkom väldigt olika syn på begreppet "unga med psykisk ohälsa". En del talade om att man kunde i sin verksamhet direkt se de negativa effekterna av att många unga mår psykiskt dåligt, och man var frustrerad över att man inte uppfattade sig ha verktyg för att möta detta. Andra talade om att fenomenet delvis kan betraktas som en effekt av tidsandan, att unga människor ofta har svårt att hantera motgångar i livet och att det finns en outtalad önskan om att göra vård av normala livsproblem. Det enda man med säkerhet kan konstatera, utifrån kartläggningen, är att systemet inte klarar av denna grupp av personer. Det råder ingen som helst samsyn, och vilken väg en person tar i systemet är, till synes, helt slumpmässig.

Långtidssjukrivna utgör en betydande behovsgrupp i Landskrona-Svalöv. Förbundet har aktuella erfarenheter av insatser som riktar sig just mot denna problematik. I kartläggningen bekräftades de uppfattningar som framkommit i det arbetet. Det finns, vid varje givet tillfälle, en ganska stor grupp människor som s.k "valsar runt" mellan vård, kommun, arbetsförmedling och försäkringskassa. De erbjuds och får behandling, aktivitet, försörjning i en till synes oändlig loop, och de förefaller sällan landa någonstans mer långsiktigt hållbart. Även denna behovsgrupp utgör en vanlig målgrupp för Finsam-insatser, inte bara i Landskrona-Svalöv.

Observation 2: Potential för gemensamt utvecklingsarbete

Alla fyra parter i Finsam är i ständig förändring. Samhället runtomkring likaså. De allra flesta verksamheter inom parterna har mer eller mindre tydliga uppdrag. Dessa kan förändras med tiden, men deras grundläggande syfte består. Det som ingen av parterna dock har är särskilda resurser för verksamhetsutveckling kopplad till samverkan med de övriga parterna. Det pågår ett ständigt utvecklingsarbete inom respektive verksamhet, men det pågår inget strukturerat utvecklingsarbete mellan verksamheterna. Detta kan även gälla verksamheter under samma huvudman.

Finsam har möjlighet att skapa arenor för sådant utvecklingsarbete. Målet blir då att parter gemensamt, ofta på lite längre sikt, själva ska skapa gemensamma strukturer som möter de luckor som beskrivs ovan.

Initiativ i denna riktning finns redan i förbundet och i de flesta förbund runtom i Sverige. Det kan vara utvecklingsgrupper, workshops, föreläsningar etc. Det som framkom som förslag i intervjurundan var att överväga om förbundet kunde skapa en starkare struktur för detta arbete. Flera respondenter var förvisso positiva till många av de forum som finns, men de var också tveksamma till om de kunde se ett tydligt syfte med dem. En del var också väldigt tveksamma till om de kunde avsätta tid för denna typ av aktivitet om de inte riktigt förstod den direkta nyttan för den egna verksamheten.

Observation 3: Potential för gemensam analys

I flera av intervjuerna betonade respondenterna vikten av information- och informationshantering i samverkan. Några av parterna, t.ex Arbetsförmedlingen, har särskilt avsatta resurser för informationsanalys. Alla parter har omfattande datamängder, både vad gäller existerande och potentiella behovsgrupper. Det som däremot inte finns är gemensamma resurser för att kunna analysera information.

Finsam har möjligheter att bygga upp sådana resurser, antingen i samband med en planerad process eller som ett verktyg för att löpande identifiera och följa behovsgrupper. Kopplat till denna finns också behovet av att tillhandahålla resultaten till alla berörda verksamheter, samt att kunna ta uppdrag från verksamheter om särskilda analyser behöver göras. Information är en grundsten i alla verksamheter som Finsams parter bedriver, genom strukturerad analys finns en potential att både klargöra och identifiera behov, och att skapa förutsättningar för konkreta lösningar i samverkan kring olika behovsgrupper.

Givet att man kan lösa frågor som sekretess och GDPR skulle man t.ex kunna analysera djupare de behovsgrupper som drabbas av de systemluckor som beskrivs i observation 1. Finns det mönster i den rätt omfattande gruppen av personer som under mycket lång tid är arbetslösa, i behov av försörjningsstöd eller sjukskrivna? Kan man genom att analysera information gemensamt bygga nya samverkansformer som kan möta grupper som idag s.k "hamnar mellan stolarna".

Observation 4: Potential för gemensam information

En vanligt förekommande iakttagelse vid intervjuerna var att respondenten såg behov av att olika verksamheter och parter har mycket kunskap om varandra. Syftet kan vara att en aktör har god koll på en annan aktörs rutiner och verksamhet, eller att en aktör förstår en annan aktörs möjligheter och begränsningar. "De förstår inte vårt uppdrag" är en inte ovanlig kommentar från vitt skilda verksamheter.

Finsam kan skapa strukturer och kanaler för att löpande hålla parterna uppdaterade kring frågor som berör samverkan med andra parter. Kanalerna kan vara fysiska eller digitala, men oavsett syftar de till att stärka kunskapen om systemet som helhet ut i de olika verksamheterna. Det strategiska målet med detta är att underlätta för verksamheter och parter att lösa problem som finns, eller kan finnas, i olika samverkansytter.

Ett exempel från kartläggningen kan vara de återkommande diskussionerna kring intyg, primärt intyg som avkrävs primärvården. I diskussioner kring orsakerna till att det uppstår problem kring intyg nämner flera respondenter uppfattningen att "den andra parten förstår inte vad vi frågar efter" eller "den andra parten efterfrågar sådant som vi inte kan svara på". Genom att gemensamt bearbeta denna problematik, och löpande ge tydlig information till varandra, kan dessa problem potentiellt minska.

En annan aspekt av detta är, som någon respondent föreslog, att Finsam kan agera som påtryckare gentemot huvudmän och beslutsfattare på olika nivåer. En vanlig reflektion är att samverkansproblem som identifierats inte går att lösa för att beslut behöver fattas tas på andra systemnivåer. Finsam skulle kunna avsätta resurser för att strukturerat, utifrån verkliga problem som identifierats, informera och påverka dessa beslutsfattare. Detta är en långsiktig process som kräver ett visst mått av resurser och uthållighet.

Sammanfattande reflektioner

Dessa fyra observationer är övergripande beskrivna och kan leda till ett antal olika sätt att använda förbundets medel. Det troliga är att en kombination används utifrån ett antal övergripande mål som styrelsen beslutar om.

Ett sådant övergripande beslut som bör diskuteras är vilken huvudsaklig inriktning förbundet ska ha. Ska fokuset ligga på att, utifrån noggranna analyser, hjälpa många enskilda individer som befinner sig i olika behovssituationer? Ska fokuset ligga på att identifiera och motverka hinder och problem som finns i samverkan mellan olika aktörer? Ska kanske fokuset ligga på att stimulera parterna att själva lösa samverkansproblem?

Det är författarens uppfattning, efter att ha arbetat med detta underlag en längre tid, att medarbetarna som finns ute hos de olika parterna generellt ser på förbundet som en möjlighet att förstärka existerande samverkan kring olika behovsgrupper. Efterfrågan på de traditionella Finsaminsatserna i form av finansiering av fleråriga, kostnadskrävande och från verksamheterna fränkopplade projekt är låg. Många är tveksamma med nyttan av den typen av insatser, och ser hellre att Finsam dels förstärker existerande samverkan kring stora behovsgrupper, dels klarlägger var luckorna skapar mest problem. Undertecknads bild är att det i området finns mycket god kompetens, tillgänglig information av hög kvalitet och ett starkt driv hos enskilda medarbetare.

Detta utgör en god plattform för samverkan, men ibland räcker inte det. När systemet behöver "smörjas", och när luckor behöver förtydligas, finns Finsam som den egentligen enda gemensamma resurs som parterna har.

Inriktningsförslag

Det avslutande avsnittet handlar om ett antal konkreta förslag på vilken inriktning framtida processer kan ha. Förslagen har lagts fram i de intervjuer som har genomförts och i förekommande fall görs även koppling till den kvantitativa data som har samlats in.

Förslagen samlas under några huvudrubriker och ska ses som inspirationskällor. Som beskrivs i föregående avsnitt är utgångspunkten för denna kartläggning, som det formulerats av styrelsen, att förbundet först fattar en rad strategiska beslut innan beslut om konkreta insatser tas.

Inkubatorsmodellen

Flera respondenter pekade på erfarenheter av att Finsamprocesser kunde vara framgångsrika, men att de aldrig implementerades. Några angav att de ansåg att Finsamprocesser ibland var för omfattande och att de i för hög grad hamnat utanför de ordinarie verksamheterna. Ytterligare några hade iakttagit att ansökningar till Finsam ibland snarare kunde ha syftet att få in nya resurser i en befintlig verksamhet, snarare än att utveckla samverkan. Alla dessa synpunkter framkommer ofta i Finsamdiskussioner nationellt och de leder inte sällan till kritik mot hur förbunden använder sina medel.

Ett sätt att motverka detta kan vara att arbeta fram en inkubatorsmodell för idéer kring samverkan. Genom att i liten skala, och under begränsad tid, testa en idé kan viktig kunskap genereras och parterna kan i lugn och ro utvärdera resultaten. I de fall som piloten varit framgångsrik kan man sen skala upp den, alternativt om den inte fungerat som tänkt kan man lägga ner den utan att stora resurser lagts ner.

En möjlighet som också skapas med en inkubatorsmodell är att parterna får möjlighet och tid att noggrannare analysera syftet med insatsen. Vilket utfall vill man se? I många gängse processer formuleras detta mycket övergripande och svävande, kanske beroende på att man skissar på långa processer som kräver mycket resurser? Genom att köra en pilot eller två först finns möjligheter för parterna att verkligen diskutera igenom dessa viktiga frågor innan processen skalas upp.

Detta innebär i viss mån en ny arbetsmodell för förbundet. Beroende på idéernas karaktär får piloterna arrangeras på olika sätt. Ibland kan de sannolikt ske inom ramen för en eller flera verksamheter, ibland kanske det krävs att en tillfällig separat struktur byggs upp. Utvärdering av piloterna kan ske på olika sätt. Förutom den vanliga metoden att anlita extern utvärdering torde piloter i en inkubator kunna utvärderas av förbundet och/eller parterna själva. Ett sätt kan vara att låta andra medarbetare inom aktuella verksamheter än de som varit involverade få utvärdera hur piloten har gått (en slags peer review).

Utnyttja existerande samverkansytor

Ett antal respondenter var mycket tydliga med att de ser negativt på Finsamprocesser som skapar strukturer utanför de aktuella verksamheterna. "Hitta inte på tjänster", "skapa inte egna strukturer" är två kommentarer som fölls under intervjuerna.

Samtidigt finns i förbundet en uppfattning om att finansieringen inte ska gå till "ordinarie verksamhet". Hårdraget innebär dessa två inriktningar att det kan bli svårt att skapa några processer alls.

Ett antal förslag som lades fram handlar om att Finsam kan gå in och förstärka/utveckla redan existerande samverkansytor. Inom dessa befinner sig många av de aktuella behovsgrupperna, och det behövs normalt en hög grad av samverkan för att resultatet ska bli bra.

Exempel på en sådan samverkansyta är Kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Det finns uppskattningsvis ca 250-300 ungdomar under 20 år i denna grupp. Hur arbetet med KAA är organiserat skiljer sig åt mellan kommunerna, men arbetet består ofta av samverkan mellan utbildning, arbetsmarknad, IOF, AF och i förekommande fall vården. Målet är att förebygga arbetslöshet och utanförskap när individerna på allvar träder in i vuxenlivet. Det finns sannolikt mycket att göra i att vidareutveckla KAA, och Finsam skulle kunna vara en aktiv part i det arbetet.

Ett annat exempel är Familjecentralerna. Dessa formeras som samlökaliserad samverkan mellan olika aktörer kring barn och familjer såsom BVC, MVC och Individ och Familj samt Öppen förskola. Det finns två familjecentraler i Landskrona och en i Svalöv. Då dessa ytor redan finns, och en del av besökarna sannolikt ingår i Finsams behovsgrupper, finns möjligheter att skapa aktiviteter och processer som kan vara till gagn för individerna. Detta är inte minst intressant om förbundet beslutar sig för att, som en del i strategin, satsa på förebyggande arbete.

En tredje yta är potentiellt de existerande projekten som finns i kommunerna som inte är finansierade av Finsam. Ett tydligt exempel är det ESF-finansierade projektet "Enkla jobb" i Landskrona. Operativt i detta befinner sig dagligen ett betydande antal personer som, på olika sätt, faller inom Finsams behovsgrupper. I intervjurundan uttrycktes en stark önskan om att samverkan kring dessa individer skulle utvecklas och stärkas, t.ex med vården och Arbetsförmedlingen. Detta torde vara utmaningar som Finsam skulle kunna bidra till att lösa. Det är sannolikt att fler liknande projekt kommer att startas i hela området och de kan utgöra en möjlighet för Finsam att bidra med utvecklande insatser för de aktuella behovsgrupperna.

En fjärde existerande yta är samarbetet inom bl.a Vuxenutbildning och Arbetsmarknad inom Familjen Helsingborg. Alla kommuner möter samma utmaningar när det gäller dels att kunna erbjuda rätt utbildningar för behovsgrupperna, dels att se till att individerna sen får utväxling (arbete) av utbildningen. Inom Familjen finns både ett starkt samarbete kring utbildningsutbudet, och många erfarenheter som kan användas för att utveckla starka processer som kan se till att en person, t.ex i behov av försörjningsstöd, kan komma till egen försörjning. Inom arbetsmarknad är ett aktuellt exempel det s.k "Venuppdraget" där kommunerna och Arbetsförmedlingen gemensamt kraftsamlar under två år för att fler utrikesfödda kvinnor ska komma i arbete.

Strategisk arena

Finsam erbjuder strategiska forum redan idag och flera respondenter var positiva till det, även om de gärna såg att dessa forum blev spetsigare. De föreslog några teman som de ansåg vara mer kritiska än andra. Dels handlar det om vad man kan

kalla "kultur", d.v.s hur olika aktörer och medarbetare ser på individen och vad det är som denne ska erbjudas. Ytterligheter som beskrevs var det totala fokuset på individens eget ansvar kontra en helt omhändertagande attityd. Om två parter med helt olika kultur ska samverka kan det uppstå krockar. Detta, menar ett antal respondenter, skulle kunna diskuteras inom ramen för Finsams strategiska arena. Dels handlar det om olika verksamheters syn på, och kunskap om, andra verksamheter.

Ett annat förslag var att arbeta med konkreta (avidentifierade) case.

Alla forum behöver inte heller innehålla alla aktörer, vissa respondenter var tydliga med att de gärna deltar, men att de bara kan avsätta tid om det tydligt framgår att det kommer att gynna deras verksamheter.

Avslutning

Syftet med denna kartläggning är att vara ett underlag och verktyg för Finsam Landskrona-Svalöv inför kommande verksamhetsår. Sett i ett makroperspektiv kan man göra ett antal antaganden inför de kommande 3-5 åren. Den allmänna ekonomiska konjunkturen torde försämrats, något som kommer att påverka antalet personer i de behovsgrupper som Finsam arbetar med. Ekonomin i kommuner och landsting kommer sannolikt att fortsätta vara ansträngd, samtidigt som efterfrågan på deras tjänster troligen inte minskar. Detta förstärker behovet av utökad och effektiv samverkan mellan olika parter. Arbetsförmedlingens omstrukturering kommer sannolikt påverka myndigheten under överskådlig tid och Försäkringskassans uppdrag beror i hög grad på de politiska vindarna på nationell nivå. Allt detta påverkar Finsam på olika sätt.

Det är författarens uppfattning att samtalen och analyserna som är gjorda i denna kartläggning belyser två potentiella huvudspår för framtiden. Dels handlar det om komplexet unga, familjer och ett fokus på förebyggande arbete. I Finsam-Sverige (och i samhället i övrigt) talas det ofta om att "fånga upp tidigt", "stänga kranarna" eller "se till att stoppa inflödet". Alla diskussioner till trots går den absoluta merparten av resurserna fortfarande till att laga när skadan redan är skedd. Min uppfattning är att det idag finns förutsättningar för Finsam Landskrona-Svalöv att bidra till andra arbetssätt.

Det andra huvudspåret, som delvis sammanfaller med det första, är psykisk ohälsa bland unga. Det är väldigt tydligt, både i denna undersökning och i forskningen, att detta dels är ett område som kräver mycket samverkan, dels är det ett område som alla parter helt enkelt behöver lära sig mycket mer om. Inom ramen för Finsam finns verktygen för att kunna göra detta på ett strukturerat sätt, och det är min uppfattning att sådana initiativ skulle tas emot väl av de som arbetar ute på det s.k "golvet".

Finsam Landskrona-Svalöv har fortsatt en viktig roll att spela, frågan är vilken roll man vill ha och vilken roll som är möjlig att ha. En respondent uttryckte det som att "Finsam famlar sig fram". Det kan möjligen ligga i samordningsförbundens natur att inte ha ett väl definierat och tydligt uppdrag, ett visst famlande kanske alltid kommer att behövas. Förhoppningen är att detta underlag kan bidra till konstruktiva diskussioner som leder till att peka ut en hållbar riktning för de närmaste åren.

Referenser

Arbetslöshet

<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/statistik-och-analyser/statistik>

KAA

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&verkform=Gymnasieskolan&omrade=Kommunernas%20aktivitetsansvar&lasar=F%C3%B6rsta%20halv%C3%A5ret%202018&run=1>

Ekonomiskt bistånd

https://sdb.socialstyrelsen.se/if_ekb_manad/val.aspx

Sjukfall

<https://www.forsakringskassan.se/statistik/sjuk/sjuk-och-rehabiliteringspenning>

Ohälsa&Utbildningsnivå

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/kommunfakta/>

Komvux & SFI

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokA&vform=32>